

til Diakonikens Indlemmelse i Pastoralseminariets Undervisningscyklus, hvorfor Bekjendtgjørelse derom ikke blev at optage i Lektionskatalogen.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling meddelte Ministeriet i Skrivelse af 12te Juli 1897 Konsistorium, at det havde meddelt Pastor Dalhoff den ønskede Tilladelse samt tilkjendegivet ham, at der ikke vilde være noget til Hinder for, at der skaffedes ham det fornødne Lokale paa Universitetet, men at Bekjendtgjørelse om de paatænkte Foredrag ikke vilde blive optaget i Lektionskatalogen.

— I Anledning af et af det theologiske Fakultet fremsendt Andragende, hvori Pastor Steinthal paa Studenterhjemmets Bestyrelses Vegne anmodede om Tilladelse til at benytte Universitetets Festsal en Gang i hvert Semester til Afholdelse af offentlig Gudstjeneste for de Studerende, svarede Konsistorium under 12te November 1896 Bestyrelsen, at en saadan Tilladelse ikke kunde indrømmes.

4. Akademisk Disciplin.

I de sidste Aar har Konsistorium ifølge Anmodning erholdt fra Københavns Politi Udskrift af Sager, som ved Københavns Kriminal- og Politiret have været anlagte mod Studenter. I Almindelighed have disse Sager angaaet Forseelser mod den offentlige Orden paa Gaden, og der er, for saa vidt de vedkommende Studenter oppebar Kommunitetsstipendiet eller Legater eller havde Bolig paa Kollegierne, blevet tildelt disse Studenter en Irettesættelse. I det foreliggende Aar havde der dog ikke været Anledning til at tildele nogen saadan.

II. Det akademiske Lærersamfund samt Censorerne ved Universitetets Examina.

I. Besættelsen af det ved Professor, Dr. med. A. S. N. Stadfeldts Død ledigblevne Professorat med Dr. med. L. Meyer som Professor i Fødselsvidenskab, Kvindesygdomme samt spæde Børns Sygdomme.

Efter at Professor, Dr. med. A. S. N. Stadfeldt den 12te December 1896 var afgaaet ved Døden, anmodede Kirke- og Undervisningsministeriet under 22de s. M. Konsistorium om at indhente et Forslag fra det lægevidenskabelige Fakultet angaaende den derved ledigblevne Lærerposts Besættelse.

Konsistorium indsendte under 14de Januar 1897 en Erklæring fra Fakultetet, hvori dette foreslog, at fornævnte Lærerpost opsloges vakant, for at Fakultetet, efter at være blevet bekjendt med Ansøgningerne, kunde udtale sig nærmere om Besættelsen.

I Skrivelse af 26de s. M. til Konsistorium anmodede Ministeriet derpaa Konsistorium og det lægevidenskabelige Fakultet om at tage under Overvejelse, hvorvidt der kunde være Grund til at benytte denne Lejlighed til — under Forudsætning af den fornødne Bevilling — at dele Embedet, saa-

ledes som tidligere foreslaaet, senest i en Skrivelse af Juli 1893 fra det lægevidenskabelige Fakultet.

Under 18de Februar 1897 indsendte Konsistorium en af Fakultetet afgiven Erklæring, hvori dette udtalte, at det vel fastholdt sit nævnte Forslag om Ønskeligheden af Deling af Embedet i et Professorat i Obstetrik og Gynækologi og en Lærerpost for Jordemødre med tilhørende Afdelinger, men at denne Deling nødvendig krævede en betydelig Udvidelse af Fødselsstiftelsens Lokaler, jfr. Betænkningen vedrørende det kgl. Frederiks Hospital m. m. September 1895. Fakultetet turde derfor paa det nuværende Stadium ikke anbefale en saadan Deling, da det i Forvejen knebne Undervisningsmateriale og de uheldige Lokalteter traadte hindrende i Vejen.

Efter at Embedet havde været opslaaet ledigt, sendte Ministeriet under 18de Marts 1897 Konsistorium de indkomne Ansøgninger fra Dr. med. Johs. Kaarsberg og Dr. med. Leopold Meyer.

I den af Konsistorium under 9de April s. A. til Ministeriet indsendte Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet udtalte dette, at man ikke havde set sig berettiget til at foretrække den ene af Ansøgerne for den anden, idet begge maatte siges at være kvalificerede til at beklæde den omhandlede Post. Fakultetet foreslog derfor, at der afholdtes en til de to Ansøgere begrænset Konkurrence, hvilken de begge vare villige til at underkaste sig, samt at der ved Konkurrencen vilde være at tage Hensyn til: 1. de Paagjældendes litterære Arbejder og hele videnskabelige vita anteacta og 2. Udfaldet af en Prøve, bestaaende af 4 Prøveforelæsninger, af hvilke de to angik Æmner af Fødselsvidenskab, den tredje et Æmne af Gynækologien og den fjerde spæde Børns Sygdomme. Æmnerne, der skulde vælges af Censurkomiteen, skulde være fælles for begge Konkurrenter, og Prøveforelæsningerne, der tænktes holdte for Studerende, skulde afholdes efter 24 Timers Forberedelse og hver af dem i 1 Time. Censurkomiteen tænktes sammensat ligesom ved den sidst afholdte Konkurrence, nemlig af 5 Medlemmer af det lægevidenskabelige Fakultet — Dekanus og 4 af Fakultetet valgte Fakultetsmedlemmer — og endvidere af 3 Videnskabsmænd udenfor Fakultetet, valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg.

I Skrivelse af 24de April 1897 meddelte Ministeriet Konsistorium, at det havde indstillet det indsendte Forslag til Konkurrence til allerhøjeste Stadfæstelse, dog med Undtagelse af 2 Punkter, som Ministeriet havde haft overvejende Betænknelighed ved at foreslaa approberede. Det første Punkt angik Adgangen til at overvære Prøveforelæsninger, idet Ministeriet efter de Erfaringer, der vare gjorte ved den sidste Konkurrence om en Lærerpost under det lægevidenskabelige Fakultet, havde fundet det mindre heldigt, at Adgangen til at overvære Prøveforelæsningerne gaves ganske fri paa samme Maade som hidtil. Det andet Punkt i Forslaget, som Ministeriet havde Betænknelighed ved, angik Censurkomiteens S sammensætning, i hvilken Henseende Ministeriet havde fundet det rettest, at Komiteen sammensattes af et lige Antal Medlemmer af Fakultetet og udenfor Fakultetet.

Forslaget var paa de to Punkter nær under 23de s. M. blevet allerhøjest bifaldet saaledes:

»1) at der i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. I

§ 13 maa afholdes en til de nævnte Ansøgere begrænset Konkurrence om et Professorat i Fødselsvidenskab samt Børne- og Kvindesygdomme.

2) at der ved Konkurrencen vil være at tage Hensyn til a. de Paa-gjældendes litterære Arbejder og hele vita anteacta, b. Udfaldet af en Prøve, bestaaende af 4 Prøveforelæsninger, af hvilke de to angaa Æmner af Fødselsvidenskaben, den tredje et Æmne af Gynækologien og den fjerde spæde Børns Sygdomme. Æmnerne, der vælges af Censurkomiteen, skulle være fælles for begge Konkurrenter, og Prøveforelæsningerne afholdes efter 24 Timers Forberedelse af hver af dem i 1 Time.

Nærmere Bestemmelser om Adgangen til at overvære Forelæsningerne træffes efter Ministeriets nærmere Foranstaltning.

3) at Censurkomiteen sammensættes af 3 Medlemmer af det lægevidenskabelige Fakultet, nemlig foruden dettes Dekanus 2 af Fakultetet valgte Fakultetslærere, og endvidere af 3 Videnskabsmænd udenfor Fakultetet, valgte af det medicinske Selskabs staaende Udvalg.«

Ministeriet udbad sig derhos nærmere Forslag med Hensyn til Ordningen af en begrænset Adgang til Prøveforelæsningerne, og under Henvisning til Universitetsdirektionens Skrivelse af 14de Januar 1832 og kgl. Resolution af 5te Januar 1830, hvorefter Censorerne's Dom ikke bør offentliggøres, i sin Tid motiveret Indstilling om Pladsens Besættelse paa Grundlag af Censurkomiteens Dom.

Konsistorium indsendte under 4de Maj 1897 en Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori stillede følgende Forslag, der ved Skrivelse af 6te s. M. bifaldtes af Ministeriet: »Forelæsningerne afholdes i kirurgisk Akademis store Auditorium. Adgang tilstedes Universitetslærere, Læger og medicinske Studerende mod Forevisning af Adgangskort, der, efter Bekjendtgørelse ved Opslag paa Universitetet og kirurgisk Akademi, mod Opgivelse af Navn m. m. kunne afhentes paa kirurgisk Akademi. Til Universitetslærere, Docenter, Doctores medicinæ o. l. reserveres Pladser paa Gulvet (70—100), medens Pladserne paa selve Auditoriebænkene overlades Studerende.« Samtidig blev indberettet, at der var valgt til Medlemmer af Censurkomiteen: af Fakultetet: Professorerne, Dr. Saxtorph og Dr. Plum samt til Suppleant Docent, Overlæge, Dr. O. Bloch og af det medicinske Selskabs staaende Udvalg: Professor, Dr. F. Howitz, Professor, Overlæge, Dr. R. Paulli og Overlæge, Dr. V. Heiberg samt til Suppleant Korpslæge, Dr. S Meyer.

Prøveforelæsningerne ved Konkurrencen bleve holdte den 15de, 17de, 19de og 21de Maj s. A., hver Dag Kl. 3—5. Æmnerne vare:

for den kliniske Forelæsning over Fødselsvidenskab: Ecclampsia parturientium;

for den theoretiske Forelæsning over Fødselsvidenskab: Partus præmaturus artificialis og dens Indicationer;

for Forelæsningen over Gynækologi: Gonorrhøen i de kvindelige Genitalia og dens Følger;

for Forelæsningen over spæde Børns Sygdomme: Et Indledningsforedrag til en Række Forelæsninger over spæde Børns Sygdomme.

Efter at Censurkomiteen havde indsendt sin Indstilling, meddelte Mini-

steriet under 31te s. M., at Dr. med. *Leopold Meyer* under s. D. allernaadigst var blevet udnævnt til Professor i Fødselsvidenskab, Kvindesygdomme samt spæde Børns Sygdomme.

2. Docent, Overkirurg, Dr. med. O. Blochs Udnævnelse til Professor extraordinarius i klinisk Kirurgi.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 20de Januar 1897 et Andragende om, at Docent, Overkirurg, Dr. med. O. Bloch maatte blive udnævnt til Professor extraordinarius i klinisk Kirurgi.

Fakultetet henviste i denne Anledning til de fremkomne Udtalelser i tidligere Forhandlinger om dette Spørgsmaal i Skrivelse fra Konsistorium til Kirke- og Undervisningsministeriet af 8de August 1889, Skrivelse fra Fakultetet af 30te December 1890 og Skrivelse fra Konsistorium til Ministeriet af 19de Januar 1891 samt til Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1893—94, Universitetets Udgiftspost 3 d.*). De samme Grunde, som vare fremdragne paa de nævnte Steder, talte fremdeles for, at Dr. O. Bloch, der i et og alt udførte Arbejde som en Professor ordinarius, idet han docerede og examinerede i et vigtigt Fag og var stemmeberettiget Medlem af Fakultetet, blev udnævnt til Professor extraordinarius.

Dr. Bloch var — efter Konkurrence — blevet ansat i sin nuværende Stilling den 30te Januar 1886 og havde altsaa virket som Universitetslærer i 11 Aar. Ved forskellige Lejligheder var vel det oprindelige, mere end beskedne Honorar for det store og anstrængende Arbejde, 1200 Kr. + Fribolig, forøget en Del — til 3000 Kr. + Fribolig —, men Fakultetet maatte vedblivende fastholde, at det var meget uheldigt, at en Universitetslærer, der docerede og examinerede i et særdeles vigtigt Fag med en aldrig svækket Iver og Dygtighed, var stillet paa en saa abnorm Maade, at han efter 11 Aars udmærket Virksomhed endnu kun var extraordinær Docent.

I den af *Universitetets Kvæstor* under 29de Januar 1897 afgivne Erklæring, bemærkedes følgende: Da Dr. med. O. Bloch under 30te Januar 1886 blev udnævnt til extraordinær Docent i klinisk Kirurgi og til Medlem af det lægevidenskabelige Fakultet fra 1ste Februar 1886 at regne, var, som det vilde erindres, Grunden dertil, at Professor, Dr. med. & jur. M. Saxtorph efter Ansøgning fra s. D. blev entlediget som Overlæge ved Frederiks Hospital. Da nemlig kgl. Resol. af 22de Januar 1873 om Forening af Universitetets Lærerstilling i klinisk Kirurgi med en kirurgisk Overlægeplads ved Hospitalet ikke var gjældende for ham, der allerede tidligere var blevet ansat som Professor i det lægevidenskabelige Fakultet, beholdt han dette sit Embede. At imidlertid en Professor i dette Fakultet, naar han ikke var Overlæge for en Hospitalsafdeling, heller ikke kunde være klinisk Lærer, »ligger ligefrem i Sagens Natur« (jfr. Betænkning af den inden Udstedelsen af kgl. Resol. af 22de Januar 1873 nedsatte Kommission i Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 42). Det blev derfor nødvendigt for det Tidsrum, hvori Pro-

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 101—2, f. 1889—90 S. 195—96 og f. 1892—93 S. 4—5.

fessor Saxtorph fremdeles maatte beklæde sit Embede i Fakultetet, at tilvejebringe Undervisning i klinisk Kirurgi, og det var i dette Øjemed, at Dr. med. O. Bloch efter afholdt Konkurrence blev udnævnt til extraordinær Docent i dette Hovedfag. Samtidig skete der en Forandring i Fordelingen mellem de enkelte Professorer i Fakultetet af de lægevidenskabelige Fag, der i det hele er overladt til administrativ Fastsættelse. Allerede i for nævnte Kommissions Betænkning (Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 44) er udtalt, at det lægevidenskabelige Fakultet ved sin nuværende Sammensætning tæller blandt sine Medlemmer, foruden den medicinske og den kirurgiske Kliniker, endnu en Lærer saavel i Medicin som i Kirurgi, saaledes at disse Læreres nærmeste Opgave er at holde *theoretiske* Forelæsninger, Kirurgen dog tillige operative Øvelser og deslige. I Overensstemmelse hermed blev der i Efteraarshalvaaret 1885 af Professor, Dr. Saxtorph, der dengang endnu fungerede som Lærer i klinisk Kirurgi og tillige som Overlæge ved Frederiks Hospital, ikkun holdt kliniske Forelæsninger, medens Professor, Dr. med. Plum foruden at foredrage Operativ-Kirurgi og at afholde Operationsøvelser (nemlig paa Kadaver) tillige afsluttede tidligere begyndte Examinatorier i almindelig Kirurgi (kirurgisk Pathologi). Heri skete der da med Foraarshalvaaret 1886 den Forandring, at Professor Plum nu alene foredrog Operativ-Kirurgi, medens Professor Saxtorph overtog den kirurgiske Pathologi. Det vilde heraf sés, at naar Dr. Bloch ikkun blev udnævnt til extraordinær *Docent* i klinisk Kirurgi og ikke til extraordinær *Professor* i dette Fag, forholdt det sig ikke saaledes hermed, at han ikkun overtog en Del, om end den betydeligste, af Professor Saxtorphs tidligere Professorgjerning, idet Dr. Bloch tværtimod fik det Hverv at besørge denne helt og udelt.

I Spørgsmaalet om det Vederlag, der herfor midlertidigt blev at tillægge Dr. Bloch, vilde det formentlig efter det foranførte have ligget nærmest midlertidigt at søge en Professorlønning bevilget for ham, idet det dog maatte bemærkes, at Professor Saxtorphs Fratræden som Overlæge samtidig vilde bevirke, at en af ham ifølge Finanslovsbevilling paa Universitetets Budget oppebaaret personlig Godtgjørelse paa 1200 Kr. for tidligere Overlægelønning vilde bortfalde. En Indvending imod Bevilgelsen af en saadan midlertidig Professorlønning som foranført, hentet fra, at den extraordinære Lærer i klinisk Kirurgi har Adgang til privat Praxis, vilde næppe have været beføjet i dette extraordinære Tilfælde, efter at Lovgivningsmagten forlængst har fundet overvejende Grunde for ganske at se bort fra saadan Adgang til Praxis i Spørgsmaalet om Lønningen for de ordinære Universitetslærere. I Universitetets Budget for 1886—87 blev imidlertid opført det endnu i Finanslovsforslaget for 1897—98 som Universitetets Udgiftspost 7. c. posterede »Extraordinært Honorar til Overlægen ved den ene kirurgiske Afdeling paa Frederiks Hospital«, i 1886—87 dog kun med det Beløb af 1200 Kr., som lige var bortfaldet ved Professor Saxtorphs Fratræden som Overlæge, altsaa saaledes at Vanskeligheden ved at faa den kliniske Kirurgi besørget, omendskjønt der i det lægevidenskabelige Fakultet ikke fandtes Nogen, hvem dette Fag kunde paalægges, blev løst uden nogen som helst Udgift udover, hvad der hidtil var udredet, idet navnlig ogsaa den Dr. Bloch tillagte Fribolig paa Hospitalet var fraflyttet af Professor Sax-

torph. Med Tiden maatte der dog erkjendes her at være et Misforhold imellem Arbejde og Vederlag, og det vilde erindres, at Beløbet 1200 Kr. under Behandlingen af Finanslovforslaget for 1890—91 i Folkethinget blev forhøjet til 2000 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1889—90 Tillæg B. Sp. 453—56 Nr. 104, fremdeles at dette Beløb igjen i Budgettet for 1893—94 blev forhøjet til de nuværende 3000 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1892—93 Tillæg A. Sp. 983—86 og Rigsdagstidende 1892—93 Tillæg B. Sp. 487—88 Nr. 172. Stadig var imidlertid Rammen for dette Beløb vedbleven at være den samme, saaledes at Dr. Bloch oppebar de 3000 Kr. som et extraordinært *Honorar*, af hvis Størrelse det dog allerede kunde sluttes, at det havde en ganske anden Sammenhæng med denne extraordinære Docent, hvis Stilling ligger ganske udenfor Universitetets Lønningslov af 12te April 1892, end med de i denne omhandlede ordinære Docenter, hver med et Honorar af 2000 Kr.

Naar det herefter nærmere undersøgtes, hvorledes Dr. Bloch egentlig var stillet, vilde det bemærkes, at han havde kongelig Ansættelse som extraordinær Docent, men ikke nogen *Lønning* som saadan. Derimod var der, jfr. hvad foran var anført om de aarlige Finanslove, tillagt ham et *Honorar*, nu paa 3000 Kr., og der skulde herved bemærkes, at extraordinære Docenter ogsaa tidligere i Universitetets Historie saas at være allerhøjest beskikkede med Honorar, saaledes Schiødte ved kgl. Resolution af 22de August 1863 og Reinhardt ved kgl. Resolution af 6te Maj 1865. Heraf fulgte fremdeles, at Dr. Bloch uagtet sin kongelige Ansættelse ikke havde Pensionsret. I saa Henseende syntes nemlig at maatte gjøres gjældende, ikke saa meget, at der ved Pensionsloven af 5te Januar 1851 § 1 ikkun er givet Bestemmelse om Pensionsret for enhver af Kongen udnævnt og af Staten lønnet Embedsmand, som det, at Dr. Blochs Vederlag udtrykkelig var betegnet som Honorar for den *Overlægestilling*, som han ifølge sin Ansættelse var forpligtet til at overtage, ligesom det ogsaa var fra Professor Saxtorphs Overlægehonorar, at Dr. Blochs Vederlag havde sin historiske Oprindelse, medens det om Overlægerne ved Frederiks Hospital havde været anset for givet, at de ikke havde Ret til Pension. Det var saaledes, saavidt det kunde skjønnes, Dr. Blochs Stilling, at han vel havde Anciennetet i Fakultetet efter Professor, Dr. Bohr, men at de i saa Henseende efter ham rangerende Professorer, Dr. Gram, Dr. Salomonsen, Dr. Bjerrum og Dr. Faber vare indtraadte i ordinære Professorstillinger, hvortil der nu vilde komme en ny Professor i Fødselsvidenskab, medens han selv uden Ret til Pension oppebar et Honorar, der var 600 Kr. lavere end en Professors Begyndelseslønning. Saafremt det om denne hans besynderlige Stilling skulde menes, at den var en beklagelig Følge af de extraordinære Forhold, hvorunder han overhovedet var ansat, men at han, naar han engang kom til at indtræde i Stilling som ordinær Professor, pludselig vilde faa en Erstatning for den forløbne Tid i den Lønningsanciennetet, som han medbragte fra sin kongelige Ansættelse som extraordinær Docent fra 1ste Februar 1886 at regne, maatte det bemærkes, at han som ordinær Professor maatte begynde forfra, i Lønningsberegning som i Pensionsanciennetet, thi den ved Lønningsloven af 12te April 1892 § 5 givne Bestemmelse om Lønningstillæggets Fastsættelse fra den første faste

Ansættelse som *normeret* Lærer ved Universitetet kunde ikke faa Anvendelse paa ham. Paa den anden Side skulde bemærkes, at naar der alene søgtes en korrekt Bestemmelse af Dr. Blochs Stilling, var der ved hans Ansættelse vel paalagt ham Forpligtelse til at overtage Overlægestillingen ved den ene kirurgiske Afdeling paa Frederiks Hospital, men derimod ikke til i sin Tid at indtræde i det ved Professor Saxtorphs Afgang ledigblivende Embede som Professor i det lægevidenskabelige Fakultet.

Efter hvad foran var anført, turde det antages, at en Bevilgelse af Fakultetets foreliggende Andragende om, at extraordinær Docent i klinisk Kirurgi, Dr. med. Bloch maatte blive udnævnt til extraordinær Professor i samme Fag med oprykkende Lønning og Pensionsret, vilde være den rette Vurdering af hans for den medicinske Examen særlig afgjørende Fag og af den Iver og Dygtighed, hvormed han, efter Fakultetets Udtalelse, i de nu forløbne 11 Aar havde udfyldt det. Naar der søgtes om den egentlige Grund til, at det her omhandlede Lønningsforhold fra første Færd var blevet anlagt paa en saadan Maade, som foran forklaret, turde den være at finde i de Omstændigheder, hvorunder den hele Sag fræmkom, idet der nemlig paa den Tid, da Universitetets Lønningslovforslag med dets mange Forgreninger Aar efter Aar blev forelagt uden Resultat, maatte være Utilbøjelighed til at fremkomme med et udenoms Lønningsforhold i et saadant Omfang og med Forudsætninger, saa vanskelige at forstaa, at det kunde vække Betænkelighed. Nu derimod, efter at der, ogsaa under indgribende Medvirkning fra Rigsdagens Side, var opnaaet, ikke blot en ny Lønningslov for Universitetet, men tillige en Ordning af Lærerstillingerne under dettes Udgiftspost 7. a., Til videnskabelige Formaals Fremme, alt i en saadan Klarhed, at der, saa vidt bekjendt, ikke havde foreligget noget som helst Fortolkningsspørgsmaal i foranførte Henseende, maatte det antages, at Rigsdagen ogsaa vilde yde sin Bistand til at fjerne den Uklarhed og Usikkerhed, som Dr. Blochs Stilling nu var ene om at frembyde.

Der stod tilbage at undersøge, hvorvidt der i en Udnævnelse af Dr. Bloch til extraordinær Professor vilde gjemme sig Følger for hans eget Vedkommende eller i andre Henseender, som kunde vække Betænkelighed. Det maatte da først bemærkes, at Dr. Bloch ikke dermed blev *normeret* Lærer, og at han derfor lige fuldt, naar han engang indtraadte i Professor Saxtorphs Plads, maatte begynde forfra i Lønningsanciennet, endog saaledes at han ikke uden Rigsdagens Samtykke vilde kunne beholde et Oprykningstillæg, som han til den Tid i sin Stilling som Professor extraordinarius maatte have opnaaet. I Pensionsretten derimod vilde, som rimeligt var, hans Tjenestetid som Professor extraordinarius være at medregne ved hans eventuelle Afgang fra Embedet som ordinær Professor. Naar der fremdeles spurgtes om, hvorvidt hans Udnævnelse til extraordinær Professor i andre Henseender kunde vække Betænkelighed, vilde der vistnok alene kunne tænkes paa de extraordinære Professorer under Udgiftspost 7. a. Det turde imidlertid være indlysende, at, ligesom Dr. Bloch ogsaa som extraordinær Professor fremdeles havde sin rette Plads paa Udgiftspost 7. c., saaledes var der i Virkeligheden heller ikke nogen Sammenhæng imellem hans Stilling og Antallet eller Beskaffenheden af extraordinære Professorer

under Udgiftspost 7. a. Det laa i saa Henseende nær at sammenholde en extraordinær Professor paa 7. c. i kirurgisk Klinik med den extraordinære Professor paa 7. a. i Medicinens Historie. Naar Dr. med. Julius Petersen maatte afgaa fra sidstnævnte Stilling, laa det fuldstændig frit for, om Lovgivningsmagten vilde søge en ny Lærer i Medicinens Historie, og i bekræftende Fald, om der burde forundes ham Stilling som extraordinær Professor, ligesom det overhovedet beroede paa et i hver Henseende uafhængigt Skjøn hos Lovgivningsmagten, hvorvidt saadanne i Navn og Gavn extraordinære Professorer, som de under Post 7. a. opførte, overhovedet bør være til. Det Fag derimod, som Dr. Bloch udfyldte, var i Gavn saa uundværligt, at Spørgsmaalet om at forunde dets Bærer en Stilling som Professor extraordinarius ikkun kunde fremkomme under de særegne Forhold, som Uanvendeligheden af foranførte kgl. Resolution af 22de Januar 1873 paa Professor Saxtorph denne eneste Gang havde fremkaldt. Naar i sin Tid Professor Saxtorphs Afgang maatte indtræde, vilde dermed eventuelt den enlige Udgiftspost med Dr. Bloch som Professor extraordinarius være bestemt til at bortfalde for bestandig.

Konsistorium udtalte i Skrivelse af 30te Januar 1897 til Ministeriet, at det, idet det i alt væsentligt skulde henholde sig til Kvæstors Redegjørelse, indtrængende og paa det varmeste maatte anbefale, at denne fremragende og for Universitetet uundværlige Lærer ansattes som extraordinær Professor, saa at han opnaaede en i Forhold til hans Alder, ca. 50 Aar, og den lange Tid, i hvilken han havde udført en opslidende Professorgjerning i dens hele Omfang, mere adækvat Stilling end den anormalt ugunstige, som han, efter hvad der af Kvæstor var paavist, hidtil havde indtaget.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling blev der af Ministeriet stillet Ændringsforslag til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1897—98 om i Stedet for Texten til Universitetets Udgiftspost 7. c. at indsette: »Til Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital, Dr. med. Oscar Bloch som Professor extraordinarius i klinisk Kirurgi 3600 Kr. Med Lønningen er forbunden Pensionsret og Oprykningret efter de almindelige Regler«.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 1209—10 og 1359—60, og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98.

Under 4de Juni 1897 blev Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital, Docent, Dr. med. *Oscar Thorvald Bloch* allernaadigst udnævnt til Professor extraordinarius i klinisk Kirurgi, fra 1ste April s. A. at regne.

3. Fornylse af Kredslæge, Dr. med. H. A. Niensens Honorar for at holde Demonstrationer og Fremvisninger, ledsagede af Foredrag over hygiejniske Æmner.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtog *Konsistorium* under 4de September 1896 et Andragende fra Kredslæge, Dr. med. *H. A. Nielsen* om Fornylse paa 2 Aar af det ham tilstaaede Honorar for at afholde

Demonstrationer og Fremvisninger, ledsagede af Foredrag over hygiejniske Æmner.*)

Til Begrundelse af sit Andragende henviste Dr. Nielsen til de aarlig indsendte Forelæsningslister, som udviste, at et ikke saa ganske ringe Antal yngre Læger, Ingeniører og andre Interesserede havde været hans Tilhørere og havde deltaget i Øvelserne. I de sidste tre Halvaar havde han holdt Forelæsninger over: 1. Bygningshygiejnen og 2. Affaldstofferne hygiejniske Forhold, samt i sit Laboratorium med en Del yngre Læger dels øvet 3. de almindelige hygiejniske Undersøgelser af Luft, Vand og Jord, dels 4. afholdt et Kolerakursus, hvori de fleste af de senere Aars koleralignende Mikrober ogsaa bleve undersøgte og indøvede. I det kommende Halvaar agtede han at afhandle Atmosfærens hygiejniske Forhold. Desuden havde han privatissime med Søværnets Lægekorps gennemgaaet i Foredrag, Øvelser og Kollokvier det meste af Hygiejne med særligt Hensyn paa den maritime, ligesom han hver Sommer i de sidste 5—6 Aar sammen med Professor Gædeken havde givet Undervisning i Sundhedspleje i de ministerielle Feriekursus for Lærere. Da han troede fremdeles at kunne gjøre en Del Nytte ved sine Foredrag og Øvelser over praktiske hygiejniske Æmner, tillod han sig at søge om Fornyelse af den ham tilstaaede Bevilling.

Konsistorium indsendte under 8de Oktober 1896 en Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette udtalte, at da det Honorar, om hvilket Dr. Nielsen søgte, skulde være et Honorar for Forelæsninger, der egentlig ikke vare beregnede for de lægevidenskabelige Studerendes Undervisning, men derimod ved Form og Indhold vare bestemte for det store dannede Publikum: Læger, Ingeniører o. s. v., laa denne Sag til Dels udenfor det lægevidenskabelige Fakultets Omraade. Da Dr. Nielsen imidlertid i en Række af Aar havde deltaget i de aarlig afholdte Skolelærerkursus og da Fakultetet vidste, at han med stor Iver og Interesse havde beskæftiget sig med denne Undervisning, havde afset megen Tid og Arbejde paa denne Sag og at hans Forelæsninger stadig vare blevne modtagne med stor Paa-skjønnelse af disse hans Tilhørere, anbefalede Fakultetet, at han ved det søgte Honorar sattes i Stand til vedblivende at holde lignende Forelæsninger for en større Tilhørerkreds i Kjøbenhavn.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling blev der paa Finanslovsforslaget for 1897—98 stillet Forslag om, at fornævnte Honorar paany gaves for et Tidsrum af 2 Aar, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 989—90.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende s. A. Tillæg B. Sp. 453—54 og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98.

Ved kgl. Resolution af 5te Juni 1897 blev det allernaadigst bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. disponible Beløb tillagdes Kredslæge, Dr. med. H. A. Nielsen 1000 Kr. aarlig, fra 1ste April s. A. at regne.

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1892—93 S. 9—11 og f. 1894—95 S. 669—70.

4. Honorarer til 4 Overlæger ved Kjøbenhavns Kommunehospital for at holde Praktikant-Kliniker for de Studerende paa de dem underlagte Afdelinger.

Fra det lægevidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 12te December 1896 et Andragende om, at der maatte blive bevilget et Beløb af 8000 Kr. aarlig til Honorarer à 2000 Kr. for de 4 Overlæger ved Kommunehospitalet, som ikke ere Docenter, for at holde Praktikant-Kliniker. Fakultetet oplyste i sit Andragende og i de af dets Dekanus og dets Notarius med Fakultetets Bemyndigelse afgivne Bemærkninger følgende:

I Februar 1893 indkom der til Fakultetet en Adresse underskrevet af 238 Studerende, der alle havde taget lægevidenskabelig Forberedelsesexamen, hvori de klagede over Vanskeligheden ved at faa Adgang til kliniske Kursus og anmodede Fakultetet om at afhjælpe denne Mangel. Paa Grund af Sagens store Vigtighed — bl. a. kræves som bekjendt Attest for at have gennemgaaet et halvaarligt Kursus i medicinsk og kirurgisk Praktikant-Klinik for at kunne indstille sig til lægevidenskabelig Embedsexamens 2den Del — blev der nedsat et Udvalg, bestaaende af Dekanus, Professor Dr. C. Lange og Professorerne, Dr. C. Reisz, Dr. C. Gram og Dr. C. J. Salomonsen (Professor, Dr. C. With var syg) for at undersøge, paa hvilken Maade Undervisningen i Klinik bedst kunde ordnes. Anledningen til de indtrufne Vanskeligheder var, at Kommunehospitalets 4 Overlæger, der ikke ere Docenter ved Universitetet, havde erklæret, at de ikke kunde og vilde holde Praktikant-Kliniker i det Omfang, det tidligere havde været Skik og Brug — siden Kommunehospitalet blev oprettet. Udvalget besluttede, efter at have forlangt og modtaget Redegjørelser fra Docent, Overkirurg, Dr. O. Bloch og Professor, Dr. C. Gram om de respektive Ordninger af den kliniske Undervisning paa Afdelingerne C. og A., at se Tiden an, og forsøge, om det, trods det stadigt og stærkt voxende Antal af Studerende, var muligt at give en tilstrækkelig klinisk Undervisning paa det kgl. Frederiks Hospital alene, saaledes at dettes to medicinske Afdelinger delte Holdene, idet man foreløbig lod Spørgsmaalet om Ordningen af den kirurgiske Undervisning ligge. Professor, Dr. C. Gram — daværende Notarius facultatis medicinæ — paatog sig, for at man kunde faa en Oversigt over Antallet af de Studerende, der endnu ikke havde haft medicinsk Klinik, at sørge for, at samtlige Studerende bleve indtegnede paa en Liste og fordelt paa de nærmest følgende Aars Klinikhold, samt at sørge for, at en saadan Indtegning og Fordeling fremtidig fandt Sted umiddelbart efter absolvert Forberedelsesexamen og stedfunden Indtegning som Volontær. I de første Aar viste det sig, at denne Ordning nogenlunde lod sig gennemføre, idet der højst fandtes ca. 80 Deltagere aarlig fordelt paa 4 Klinikhold \circ : højst 20 Deltagere i hver halvaarlig Klinik. Selvfølgelig var Forholdet i Virkeligheden meget uheldigt i Modsætning til de tidligere Forhold, hvor et mindre Antal Studerende fordeltes paa 6—8 Klinikhold om Aaret, og efterhaanden blev Tilstanden aldeles uforsvarlig, idet Antallet af Studerende var jævnt voxende, saaledes at man nu i det sidste Halvaar var naaet til et Antal af 25—28 Deltagere paa hvert Praktikant-Klinikhold. De Studerende kunde

trods al anvendt Omhu fra Docentens Side, kun faa en meget utilstrækkelig Uddannelse, idet hver i det højeste fik 2—3 Patienter til Undersøgelse og det kunde, ifølge Sagens Natur kun tillades et meget ringe Antal af de andre Deltagere at undersøge de udvalgte Patienter.

Forholdene vare nu blevne saa uheldige, at Fakultetet ikke mente at kunne forsvare at lade det gaa som hidtil. Klinikholdenes Antal maatte reduceres paa en eller anden Maade, og kunde det ikke ske ved at forøge Antallet af de Hospitalsafdelinger, paa hvilke der afholdes Praktikant-Klinik, maatte man skride til at fordele de nuværende Aarshold paa 2 Aar, hvorved Varigheden af Studietiden vilde forøges meget betydeligt.

Efter Fakultetets Skjøn kunde der kun være Tale om at vælge det sidste Alternativ, hvis det første ikke kunde iværksættes, og da det efter private Forhandlinger med Vedkommende, havde vist sig muligt at opnaa en Overenskomst, efter hvilken Kommunehospitalets Overlæger traadte hjælpende til, burde man søge at faa en saadan Ordning bragt i Stand saa hurtigt som muligt for midlertidigt at hjælpe den kliniske Undervisning over de forhaanden værende Vanskeligheder.

Forslaget gik ikke ud paa at faa de paagjældende Overlæger knyttede til Universitetet som Docenter, om hvis Ansættelse Fakultetet høres af Magistraten i Kjøbenhavn, men kun paa, at den før 1893 faktisk bestaaende Ordning blev gjenoprettet med den Forskjel, at det udførte Arbejde blev honoreret. Om den nærmere Ordning maatte det formentlig overlades til Kirke- og Undervisningsministeriet og Kjøbenhavns Magistrats 2den Afdeling at forhandle, ligesom det formentlig maatte overlades Fakultetet at forhandle med de paagjældende Overlæger paa Kommunehospitalet om Omfanget af Undervisningen og Fordelingen af de Studerende.

Konsistorium sluttede sig i Skrivelse af 18de December 1896 til Ministeriet til Fakultetets Udtalelser og anbefalede paa det bedste Andragendet.

I Anledning af Ministeriets Skrivelse af 24de December s. A. til Kjøbenhavns Magistrat angaaende Forholdets Ordning meddelte *Magistraten* under 28de Januar 1897 Ministeriet, at Magistraten, efter at have konfereret med de paagjældende Overlæger, i Overensstemmelse med den Stilling, disse havde indtaget i Sagen, havde vedtaget at samtykke i, at det omhandlede Forhold indtil videre ordnedes som af Konsistorium foreslaaet, dog saaledes at der i Henhold til et af Overlægerne taget Forbehold ikke stilledes Fordringer om Afholdelsen af Praktikant-Klinik mere end 3 Dage om Ugen paa hver Afdeling, og at de vedkommende Overlægers Stilling til Universitetet blev en lignende som den, der i sin Tid indtoges af afdøde Overkirurg Holmer, der som midlertidig Docent var knyttet til samme. I et saadant Forhold ønskede de 4 Overlæger nemlig at staa til Universitetet, naar den kliniske Undervisning af Studerende betroedes dem, og efter de foreliggende Forhold maatte Magistraten anse dette Ønske for berettiget, samtidig med at det maatte erkjendes, at deres Stilling til Universitetet vanskelig kunde blive helt kongruent med de Overlægers, der først ansættes, efter at det medicinske Fakultet er hørt. Iøvrigt maatte Magistraten som Betingelse for at indgaa paa den omhandlede Ordning fordre, at der ikke i Anledning af samme paaførtes Kommunen nogen som helst Udgift, og at der forbeholdtes

begge Parter Ret til at opsigte Forholdet til Ophør med et Aars Varsel til Udgangen af et Universitetsaar.

Til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovforslaget for 1897—98 blev der stillet Forslag om Indsættelse af en ny Underkonto paa Universitetets Udgiftspost 7, saalydende: 1. Midlertidigt Honorar til 4 Overlæger ved Københavns Kommunehospital for at holde Praktikant-Kliniker for de Studerende paa de dem underlagte Hospitalsafdelinger 8000 Kr.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 1209—10 og 1361—64, og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98.

I Skrivelse af 24de Juni 1897 anmodede Ministeriet Konsistorium om at meddele Oplysning om, hvorvidt de forudsatte Betingelser for Udbetalingen af fornævnte Honorarer vare til Stede.

Konsistorium indsendte under 24de September s. A. en Erklæring fra det lægevidenskabelige Fakultet, hvori dette meddelte, at de paagjældende Overlæger havde erklæret sig villige til at afholde Praktikant-Kliniker for medicinske Studerende paa de dem underlagte Hospitalsafdelinger, og at der nærmere desangaaende var aftalt en Undervisningsplan, der var godkendt af det lægevidenskabelige Fakultet, saaledes at de forudsatte Betingelser for Anvisning af Honorarer til Overlægerne vare til Stede.

Efter at Konsistorium i Skrivelse af 7de Oktober 1897 paa en Forespørgsel fra Ministeriet om Tiden for Honorarernes Udbetaling, havde foreslaaet, at Honorarernes Udbetaling regnedes fra 1ste September s. A. samt at Udbetalingen skete med $\frac{1}{12}$ maanedlig forud, bleve Honorarerne paa den foreslaaede Maade anviste til Udbetaling til de paagjældende Overlæger.

5. Docent, Dr. phil. Cl. Wilkens' Udnævnelse til Professor extraordinarius i Filosofi og Sociologi.

I Henhold til en af Konsistorium under 7de December 1894 indsendt Indstilling, jfr. Univ. Aarb. f. 1894—95 S. 672—73, blev der af Kirke- og Undervisningsministeriet paa Finanslovforslaget for 1897—98, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 987—88, stillet Forslag om, at der blev tillagt midlertidig Docent i Filosofi og Sociologi, Dr. phil. Cl. Wilkens som Professor extraordinarius oprykkende Professorlønnings med Pensionsret og den ham paa Universitetets Udgiftspost 7. a. tillagte Lønning foreslaaet forhøjet med 600 Kr. til ialt 3600 Kr.

I Motiverne bemærkede Ministeriet, at Dr. Wilkens nu kunde se tilbage paa en snart 20aarig Virksomhed som Docent ved Universitetet, hvor det var lykkedes ham at samle en betydelig Tilhørerkreds om sig, ikke blot af det store Publikum, men ogsaa blandt de Studerende. Det filosofiske Fakultet havde i en gennem Konsistorium modtaget Erklæring over et Andragende fra Dr. Wilkens om at erholde fast Ansættelse ved Universitetet udtalt, at Dr. Wilkens' store Belæsthed, den Livlighed og Begejstring, hvormed han omfattede sine Æmner, og den aandfulde Maade, hvorpaa han formaaede at forme sin Fremstilling, havde gjort hans Undervisning lærerig og vækkende. Efter given Bemyndigelse havde han oftere medvirket ved

Bedømmelse af Doktordisputatser og som officiel Opponent ved det mundtlige Forsvar af saadanne, og Fakultetet havde ønsket at udtale en særlig Anerkendelse af den Energi og Dygtighed, han ved saadanne Lejligheder havde lagt for Dagen. Med sine litterære Arbejder paa Sociologiens og den filosofiske Æsthestiks Omraader maatte han siges at have udfyldt Huller i vor Litteratur. Der var her fremkommet en naturlig Arbejdsdeling mellem ham og de to ordinære Professorer i Filosofi, idet disses Skrifter og Lærervirksomhed ikke omfattede de særlig af Dr. Wilkens behandlede Æmner. Til Fakultetets Anbefaling havde Konsistorium ganske sluttet sig, og Ministeriet maatte i Erkjendelse af, at Dr. Wilkens, som nu var over 50 Aar, efter den lange og dygtige Virksomhed, han havde udfoldet ved Universitetet, havde et billigt Krav paa at opnaa en fast Stilling ved dette, paa det varmeste anbefale det stillede Forslag.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 453—54 og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98.

Ved kgl. Resolution af 5te Juni 1897 blev midlertidig Docent i Filosofi og Sociologi Dr. phil. *Claudius Edward Theodor Wilkens* udnævnt til Professor extraordinarius i Filosofi og Sociologi, fra 1ste April s. A. at regne.

6. Forhøjelse af Dr. phil. A. B. Drachmanns Honorar for at holde Forelæsninger og Øvelser over klassisk Filologi.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet modtog Konsistorium under 4de September 1896 et Andragende fra Dr. phil. *A. B. Drachmann* om, at det Honorar, der hidtil havde været tilstaaet ham for at holde Forelæsninger og Øvelser over klassisk Filologi, maatte blive forhøjet til 3000 Kr.

Til Begrundelse af dette Andragende henviste Dr. Drachmann til, at han ved Udgangen af Finansaaret 1896—97 vilde have virket i 5 Aar ved Universitetet, samt fremhævede, at hans Virksomhed, i Overensstemmelse med den ham stillede Opgave, lige fra Begyndelsen af ikke havde været begrænset til en enkelt Specialdisciplin, men var indgaaet som almindeligt Led i Universitetets Vejledning af de Studerende, der forberede sig til Skoleembedsexamen i de gamle Sprog. Foruden at holde latinske Studieøvelser havde han saaledes læst over Vergil og Pindar og holdt Øvelser for Viderekomne over Plutarch og Sueton samt deltaget i Examinationen ved Skoleembedsexamen. Dette Forhold havde ganske vist gjort hans Gjerning mere tilfredsstillende for ham, end den vilde have været, dersom han havde maattet begrænse sig til en enkelt Specialdisciplin, men det gjorde det til lige nødvendigt for ham at holde sig à jour i alt Fald paa de centrale Omraader af den klassiske Filologi, og havde derved ifølge Sagens Natur i Aarenes Løb fremkaldt Ønsket om at kunne lægge større Vægt paa Docentvirksomheden og i Forbindelse dermed paa strengt videnskabelige Studier, end det havde været ham muligt hidtil, da hans Arbejdskraft havde været stærkt bunden i praktisk Virksomhed udenfor Universitetet.

Fakultetet anbefalede varmt Andragendet, idet det udtalte, at de store Forventninger, hvormed man hilste Dr. Drachmanns Ansættelse ved Univer-

sitetet, fuldt ud vare blevne opfyldte ved hans Virksomhed, og samtidig med at hans Undervisning havde havt stor Betydning for de talrige Studerende, der have Latin til Bifag, havde han ogsaa vidst at holde Forelæsninger og Øvelser, der havde været meget lærerige for Viderekomne. Endelig bemærkede Fakultetet, at Dr. Drachmanns hele videnskabelige Virksomhed var af den Karakter, at Fakultetet maatte anse det for højst ønskeligt, at han ved forøget Docentløn sattes i Stand til mere end hidtil at samle al sin Kraft om videnskabelige Studier og akademisk Undervisning.

Konsistorium sluttede sig i Skrivelse af 8de Oktober 1896 til Fakultetets Udtalelser og anbefalede paa det varmeste Dr. Drachmanns Andragende.

Da der ved Professor, Dr. phil. Langes Død var blevet et Beløb ledigt af den paa Universitetets Udgiftspost 7. a. 1. til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Disposition værende Sum, blev der ved kgl. Resolution af 2den September 1896 tillagt Dr. Drachmann en Forhøjelse af hans Honorar med 200 Kr., fra 1ste s. M. at regne. Paa Finanslovsforslaget for 1897—98 blev derefter foreslaaet en Forhøjelse af hans Honorar med 800 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 987—90.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende s. A. Tillæg B. Sp. 453—54, og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98.

Efter Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 5te Juli 1897 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. disponible Beløb tillagdes Dr. phil. *A. B. Drachmann* et Beløb af 800 Kr., saaledes at hans Honorar fra 1ste April s. A. forhøjedes til 3000 Kr.

7. Fornyelse og Forhøjelse af det Dr. phil. Vald. Vedel tillagte Honorar for at holde Forelæsninger over almindelig Litteraturhistorie.

Fra det filosofiske Fakultet modtog Konsistorium under 29de Maj 1896 et Andragende fra Dr. phil. Vald. Vedel, hvori han, da det Treaar, for hvilket der var tillagt ham Honorar for at holde Forelæsninger over almindelig Litteraturhistorie, vilde udløbe i Finansaaret 1897—98, ansøgte om, at Honoraret maatte blive fornyet for ham til at gjælde »indtil videre«.) Samtidig henstillede han til velvillig Overvejelse, om der maatte findes Anledning til at forsøge ham skaffet en Forhøjelse af Honoraret. Til Støtte for sit Andragende anførte han, at han i de to forløbne Halvaar havde holdt Forelæsninger over middelalderlig fransk Litteratur med Hensigt paa Kunsten og den hele Kulturstilstand; et ikke lidet Publikum, hvoriblandt mange historiske og filologiske Studerende, havde fulgt dem. Med saadanne almindelige litteratur- og kulturhistoriske Forelæsninger over saavel franske som tyske og italienske Kulturperioder vilde han gjerne fortsætte, ogsaa for derigjennem at skaffe sig selv en Oversigt over den almen-europæiske Kulturudvikling som Grundlag for fremtidige Studier. Men han

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1894—95 S. 671—72.

følte, at de meget omfattende Forarbejder, som saadanne Forelæsninger krævede, ikke i Længden vilde kunne forenes med noget betydeligere Sidearbejde, og han ønskede derfor meget at kunne blive sat i Stand til at opgive sin Stilling som Assistent i Kirke- og Undervisningsministeriet. Intet vilde desuden være ham kjærere end, om med Tiden Professorerne i de enkelte Sprog og Litteraturer under en eller anden Form vilde kunne benytte hans Medhjælp til den litterærhistoriske Forberedelse af Studerende til Skoleembedsexaminer. Han vilde derved vinde at kunne komme i en nærmere og fastere Forbindelse med den studerende Ungdom og haabede at kunne gøre nogen Nytte derved. Men ogsaa for saa vidt der skulde kunne vise sig Mulighed herfor, vilde det være af stor Betydning for ham, om han saa snart som muligt kunde sætte hele sin Kraft paa Universitetsgjærningen og træde ud af den praktiske juridiske Stilling, han beklædte.

Fakultetet udtalte i sin Erklæring, at Dr. Vedels endnu ganske vist kortvarige Virksomhed ved Universitetet vistnok fuldt ud havde opfyldt de Forventninger, man havde havt til ham. Hans Forelæsninger havde fundet stor Tilslutning, og de Studerende, der havde hørt dem, havde været meget tilfredse med deres Udbytte. Det Ønske, Dr. Vedel udtalte ved sine Forelæsninger, at kunne medvirke til Uddannelsen af Studerende, der forberede sig til Skoleembedsexamen, maatte Fakultetet ogsaa sætte Pris paa; han vilde ved at anlægge sine Forelæsninger med dette for Øje opnaa at komme i fastere Forbindelse med de Studerende, og for flere Fags Vedkommende vilde han derved kunne gøre god Nytte. Fakultetet skulde derfor i det hele medgive hans Andragende sin varmeste anbefaling.

Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 5te Juni s. A. til Ministeriet, under Henvisning til Fakultetets Udtalelser, varmt Dr. Vedels Andragende.

I Henhold til Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 2den September 1896 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. 1 disponible Beløb indtil videre tillagdes Dr. phil. *Valdemar Vedel* et Beløb af 1000 Kr. som Forhøjelse af det ham allerede tilstaaede Forelæsningshonorar, saaledes at der fra 1ste s. M. at regne tillagdes ham et aarligt Honorar paa 2000 Kr.

8. Honorar til Dr. phil. A. Olrik for at holde Forelæsninger over nordiske Folkeminder.

Under 20de Maj 1896 modtog Konsistorium fra det filosofiske Fakultet et Andragende fra Dr. phil. Axel Olrik om en Understøttelse for derved at blive sat i Stand til at fortsætte de Forelæsninger over nordiske Folkeminder, han i flere Aar havde holdt.

Dr. Olrik bemærkede i sit Andragende følgende: Folkemindeforskningen (the Folk-lose, die Volkskunde), der var opstaaet i Begyndelsen af vort Aarhundrede, havde gennem de sidste to Menneskealdre videre uddannet og fæstnet sin videnskabelige Karakter. Den havde paa den ene Side i de nyere anthropologisk-ethnografiske Forskninger faaet et Støttepunkt for Granskningen af Almuens Kultur, Tænkemaade og religiøse Forestillinger, og den havde paa den anden Side i Tilslutning til Filologi og almindelig Litteratur-

historie uddannet en fuldt methodisk Granskning af Folkedigtningen. Blandt de Mænd, der omkring Midten af Aarhundredet grundlagde denne mere litterære Methode, fandtes en fremragende dansk Forsker, afdøde Professor Svend Grundtvig, der ikke blot havde været banebrydende paa sit eget snævrere Omraade, men tillige angivet den Retning, hvori Folkemindevidskaben i stedse stigende Grad bevægede sig.

Samtidig med den videnskabelige Methodes Grundlæggelse var denne Videnskabs Stof voxet i stort Omfang. Exempelvis kunde nævnes den Mængde videnskabeligt Arbejde, der var nedlagt i Studiet af Folkeviserne af Svend Grundtvig, Child, Gaston Paris, Sophus Bugge o. s. v.; og den monografiske Behandling af Folkeeventyrene, der i den sidste Menneskealder havde udviklet sig i Viseforkningens Spor ved Lærde som Wesselofsky, Kaarle Krohn, Hewell og Fl., spændte over et endnu langt større Omraade af Litteraturer og Aandsliv. Naar man dertil føjede den kulturhistoriske og mythologiske Granskning af de samme Æmner og den voxende Granskning af de øvrige Grupper af Folkedigtning, — vilde det ses, i hvor høj Grad denne Videnskab krævede en Mands fulde Arbejdskraft for at følge med Videnskabens Udvikling.

Naar han indgav Andragende om at faa Folkemindevidskaben optagen blandt de Fag, som foredroges ved Kjøbenhavns Universitet, — ligesom der allerede fandtes Lærere i dette Fag ved to af Nordens Universiteter: i Christiania siden 1886 og i Helsingfors siden 1888 —, var det dels fordi Danmark havde en Pligt og en Ret til at deltage i det store og grundige Arbejde, der blev gjort i denne Videnskab i alle Europas Lande, dels — og allermest — fordi Kjendskab til vort eget Folks Udvikling kunde opklares i mange Maader ved Anvendelse af denne Videnskabs Methode og Resultater.

I de sidste Aar havde han for en stadig voxende Tilhørerkreds holdt følgende Forelæsninger: 1893, 2det Halvaar: Udvalgte nordiske Ridderviser. Haddingsagnet med særligt Hensyn til dets Forhold til nordisk Folketro og fremmed Litteratur. 1894, 1ste Halvaar: Nordens Trylleviser fra Middelalderen. Ledsaget af en kortere Gjennemgang af de overnaturlige Væsener i nordisk Folketro. 1894, 2det Halvaar: Nordens Trylleviser fra Middelalderen. Herunder ogsaa: kort Overblik over Eventyrdigtningen og Eventyrtheorier. 1895, 2det Halvaar (ved Højskolernes Universitetskursus i September): Nordens Trylleviser. Desuden havde han forberedt en Forelæsning over Danmarks Heltedigtning i Oldtiden, men paa Grund af Forarbejdernes Omfang ikke naaet at holde den i Foraarshalvaaret 1896.

Samtidig med at han havde holdt disse Forelæsninger, havde han nydt det Smithske og det Grundtvigske Stipendium, af hvilke han havde Udsigt til at faa det sidste fornyet for 1896 og mulig 1897.

Det filosofiske Fakultet udtalte i sin Erklæring følgende: Studiet af Folkeminderne var i dette Aarhundrede blevet drevet med saa stor Iver og havde antaget et saadant Omfang, at det vel kunde siges at have udviklet sig til en særlig Videnskabsgren, der sikkert fortjente at blive repræsenteret ved vort Universitet. Der var saa meget mere Grund dertil, som i Norden Folkeminderne vare bevarede rigere og bedre end i de fleste andre Lande

og derfor her ogsaa tidlig havde været Gjenstand for indgaaende Studium; en Forsker som Svend Grundtvig havde ved sine Arbejder paa flere Punkter havt banebrydende Betydning for denne Art af Studier hele Verden over.

Dr. A. Olrik var utvivlsomt den Mand herhjemme, der for Øjeblikket var mest kyndig paa dette Omraade. Han var udgaaet fra et grundigt Studium af nordisk Filologi, men havde ogsaa sat sig nøje ind i Folkemindevidenskaben i Almindelighed; paa denne Baggrund havde han allerede givet betydningsfulde Bidrag til Kundskaben om de nordiske Folkeminder baade i Skrifter og Forelæsninger. Hans trykte Arbejder vare gennemgaaende blevne særdeles gunstig bedømte, og en Autoritet som Professor Bugge værdsatte dem og deres Forfatter meget højt.

Da den videnskabelige Understøttelse, som Universitetet i flere Aar havde ydet Dr. Olrik gennem det Smithske Stipendium, nu ophørte, vilde han ikke længere kunne fortsætte sin Virksomhed som Privatdocent. Fakultetet maatte derfor varmt anbefale, at man søgte at imødekomme de Ønsker, Dr. Olrik udtalte i sit Andragende, saaledes at hans Virksomhed under en eller anden Form fremdeles kunde knyttes til Universitetet.

Konsistorium anbefalede, under Henvisning til Fakultetets Udtalelser om Betydningen af Studiet af Folkeminderne og Andragerens Kyndighed paa dette Omraade, i Skrivelse af 5te Juni 1896 til Ministeriet varmt Dr. Olricks Andragende.

Paa Finanslovforslaget for 1897—98 blev der stillet Forslag om fornævnte Honorar paa Universitetets Udgiftspost 7. a. 2, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 989—90.

Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 453—54 og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98.

Efter Ministeriets Forestilling blev det ved kgl. Resolution af 5te Juni 1896 bifaldet, at der af det paa Universitetets Udgiftspost 7. a. disponible Beløb tillagdes Dr. phil. *Axel Olrik* et Honorar paa 1000 Kr. aarlig for at holde Forelæsninger over nordiske Folkeminder, fra 1ste April s. A. at regne.

9. Forslag om at overdrage Dr. phil. G. Brandes at holde Forelæsninger over den nyere Litteratur som extraordinær Professor under det filosofiske Fakultet.

Under 15de Januar 1897 modtog Konsistorium fra det filosofiske Fakultet følgende til Kirke- og Undervisningsministeriet stilede Skrivelse.

»Det filosofiske Fakultet har med overvejende Flertal vedtaget at rette følgende Henvendelse til det høje Ministerium:

Det filosofiske Fakultet andrager herved det høje Ministerium om, at dette søger udvirket, at det overdrages Dr. phil. G. Brandes at holde Forelæsninger over den nyere Litteraturs Historie som extraordinær Professor ved Universitetet.

Til nærmere Begrundelse og Forklaring af dette Andragende skal Fakultetet udtale følgende:

I 25 Aar har Dr. G. Brandes nu (med nogle Afbrydelser) holdt Forelæsninger ved Universitetet som Privatdocent. Om den Tilslutning og Begjæstring, disse Forelæsninger have vakt, og om den Betydning, de have havt for Studerende af forskjellige Fag saavel som for større Kredse, skal her ikke tales, saa lidt som om den omfattende og aandfulde Forfattervirksomhed, hvorved han er bleven mere kendt og berømt i Udlandet end nogen anden nulevende dansk Forfatter. Med Beundring for denne Virksomhed lader sig meget vel forbinde Kritik overfor dens Mangler og uheldige Sider, og det baade hvad Dr. Brandes' almindelige Standpunkt og hans Maade at hævde det paa angaar. Men det kan ikke bestrides, at Dr. Brandes i fortrinlig Grad besidder den Begavelse og Kundskabsfylde, som en frugtbar og vækkende Undervisning i nyere Litteratur forudsætter. Særlig maa der henpeges paa, at han i sit nylig afsluttede Trebindsværk om Shakespeare har behandlet et stort og vanskeligt Æmne paa en saadan Maade, at de Indvendinger, der ellers almindeligst have lydt imod ham, ere forstummede, og at denne Bog har nydt Anerkjendelse i højeste Grad fra alle Sider.

Ved Professor Julius Langes Død har Universitetet nylig mistet en Mand, der i en sjælden Grad forstod i vide Kredse at vække og udvikle Interessen for Kunsten og dens Historie. Dr. G. Brandes besidder paa sit Omraade lignende Gaver, og for den danske Litteratur saavel som for Universitetets Skyld haabe vi, at det nu vil være muligt at knytte denne betydelige Kraft til Universitetet. At hans Fag allerede er repræsenteret her, skjønnes i Betragtning af hans særegne Stilling i vort Aandsliv ikke at kunne være en Hindring for Oprettelsen af en rent personlig Plads for ham.

Idet Fakultetet indgiver dette Andragende, gaar det ud fra, at det ikke lægger nogen Hindring i Vejen for Afgjørelsen af de to tidligere Andragender om ekstraordinære Professorater for Dr. Wilkens og Dr. Jónsson. Disse to Professorater betyde jo ikke Oprettelsen af nye Pladser, men kun fast Ansættelse for Mænd, der i mange Aar have været i regelmæssig Virksomhed som midlertidige Docenter. Dr. Brandes' Ansættelse begrundes derimod ved ganske særlige Forhold.

Dersom det for nogle Aar siden fremkomne Andragende fra en større Kreds af Videnskabsmænd og Forfattere om en Statsunderstøttelse til Dr. Brandes havde ført til det tilsigtede Resultat, vilde Fakultetet ikke have gjort det Skridt, det her foretager sig. Ogsaa nu er indenfor Fakultetet den Anskuelse fra flere Sider bleven udtalt, at en Statsunderstøttelse til Fortsættelse af videnskabelig Virksomhed vilde være den heldigste Form, under hvilken det fra det Offentliges Side kunde hindres, at denne betydelige Mand skulde staa uden betrygget Existens i den sidste Del af sin Livstid.

Medens Fakultetet principaliter fastholder det Andragende, som ovenfor er fremført og begrundet, tillader det sig dog — saafremt en Ansættelse som den, det andrager om, ikke skulde kunne opnaas — paa det varmeste at anbefale, at der til fortsat videnskabelig Virksomhed gives Dr. G. Brandes en livsvarig Statsunderstøttelse, hvilken formentlig maatte være af samme Størrelse som en gennemsnitlig Professorlønnings.

Til ovenstaaende Andragende har et Mindretal — Professorerne J.

Steenstrup og J. Paludan — ønsket at knytte efterfølgende Mindretals-erklæring: Undertegnede, der ikke kunne være enige i Begrundelsen af foranstaaende Andragende, og som nære overvejende Betæneligheder ved at tiltræde Forslaget om at knytte Dr. Brandes til Universitetet, kunne derimod ganske slutte os til Ønsket om at se hans Stilling sikret gennem en livsvarig Statsunderstøttelse.

Til denne Erklæring slutter Professor A. F. Mehren sig, medens Professor H. Møller har ønsket at udtale: Skjønt jeg i Præmisserne til Dels er enig med Minoriteten og til Dels ikke er enig med Majoriteten, kan jeg dog hvad Konklusionen angaar, slutte mig til Majoritetserklæringen.«

Konsistorium indsendte under 19de Februar 1897 Fakultetets Skrivelse med den Bemærkning, »at da der fra Dr. Brandes' Side ikke foreligger for Konsistorium nogen Udtalelse om, at han ønsker eller er villig til at overtage et saadant extraordinært Professorat som ommeldt, finder man ingen Anledning til at yttre sig om dette Punkt, hvorhos man, hvad Ydelse af Statsunderstøttelse af den omhandlede Art angaar, ikke anser det for rigtigt, at Henvendelse derom udgaar fra Konsistorium, men mener, at en Forespørgsel fra Ministeriet bør foreligge, forinden man udtaler sig om, hvorvidt en saadan Understøttelse fra Universitetets Standpunkt kan anbefales.«

Under 28de Maj s. A. indsendte Konsistorium til Ministeriet en fra det filosofiske Fakultet modtaget til Fakultetets Dekanus stilet Skrivelse fra Dr. Brandes, hvori denne eventuelt erklærede sig villig til at paatage sig det Hverv som extraordinær Professor at holde Forelæsninger over nyere Litteratur ved Københavns Universitet. Konsistorium bemærkede, at man var villig til at udtale sig nærmere saavel om bemeldte extraordinære Professorat som om den omhandlede Statsunderstøttelse, saafremt Ministeriet maatte ønske det.

10. Forslag om Oprettelsen af en normeret Professorplads i Geografi.

I Finanslovforslaget for 1895—96, jfr. Rigsdagstidende f. 1894—95 Tillæg A. Sp. 899—902, blev der stillet Forslag om at forøge de normerede Professorater med et Professorat i Geografi.*) Dette Forslag blev imidlertid forkastet ved Finanslovforslagets Behandling i Folkethinget, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 347, 513 og 757. Paa Finanslovforslaget for 1897—98 blev det gjenoptaget af Kirke- og Undervisningsministeriet med Bemærkning, at Ministeriet fremdeles i Betragtning af den stabile Karakter, Professoratet i Geografi faktisk havde erholdt efter Indførelsen ved Universitetet af Skoleembedsexamen i Naturhistorie og Geografi, maatte anse det for i høj Grad naturligt, at dette Fag ogsaa anerkjendtes som et normeret Lærefag ved Universitetet derved, at Lærerpladsen betegnedes som ordinær. Under Henviisning til det i Anmærkningerne til Finanslovforslaget for 1895—96 l. c. anførte anbefalede det indtrængende det gjenoptagne Forslag til Vedtagelse, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 971—72.

Efter Forslag fra Folkethingets Finansudvalg blev Anmærkningen til

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1892—93 S. 19—20 og f. 1894—95 S. 677—78.

Universitetets Udgiftspost 1. a. om Oprettelsen af et Professorat i Geografi udstemt ved Finanslovsforslagets 2den Behandling, jfr. Rigsdagstidende s. A. Tillæg B. Sp. 453—54 og 689—90 samt Folkethingstidende s. A. Sp. 3220—21 og 3260—61.

Forslaget blev gjenoptaget paa Finanslovsforslaget for 1898—99, jfr. Rigsdagstidende 1897—98 Tillæg A. Sp. 979—80 og 993—94, og vedtaget ved Finanslovsforslagets 2den Behandling i Folkethinget, jfr. Folkethingstidende s. A. Sp. 2483.

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Den filosofiske Prøve.

Under 10de December 1896 indsendte Konsistorium til Ministeriet et af det filosofiske Fakultet anbefalet Andragende fra Stud. mag. N. N., hvori denne anholdt om Tilladelse til at underkaste sig den filosofiske Prøve i Julen 1896, uagtet han først i Sommeren s. A. havde bestaaet Tillægsexamen ved Universitetet. Andrageren oplyste, at han, forinden han havde taget sidstnævnte Examen, som polyteknisk Examinand havde drevet det matematiske Studium i en saadan Udstrækning, at han agtede at underkaste sig Magisterkonferens i nævnte Fag i Foraaret 1897, og at han for to Aar siden havde hørt Professor Kromans filosofiske Forelæsninger gennem mere end et Semester samt at hans økonomiske Forhold gjorde ham det vanskeligt at udsætte sin afsluttende Examen længere end nødvendigt.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling meddelte Ministeriet under 16de December 1896 Tilladelse til, at Andrageren maatte indstille sig til fornævnte Prøve i Julen s. A.

— I Henhold til den ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 27de April 1886 givne Bemyndigelse for det filosofiske Fakultet, jfr. Univ. Aarb. f. 1885—86 S. 48, er det blevet tilladt forskjellige Studerende, der i Januar 1897 havde bestaaet Adgangsexamen, at indstille sig til den filosofiske Prøve i Sommeren 1897, ligesom der er givet forskjellige Studerende, paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste, Tilladelse til at indstille sig til Prøven til ekstraordinære Tider.

2. Forelæsninger og Examina under det theologiske Fakultet

a. *Prøve i patristisk Latin.*

Et Andragende fra Stud. theol. N. N., der var Student fra 1894, men som kun i 2 Aar havde studeret Theologi, idet han i det første Studenteraar havde læst til Tillægsprøve i Latin og Græsk og noget Filosofi, om at maatte underkaste sig Prøven i patristisk Latin i Juni 1897, blev afslaaet af Fakultetet.

b. *Theologisk Embedsexamen.*

I Skrivelse af 15de September 1896 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Erklæring i Anledning af et Andragende fra en forhenværende slesvigsk Sognepræst om, at den af ham i Aaret 1874 ved Kiels Universitet absolverede theologiske Embedsexamen maatte blive anerkjendt som givende Adgang til gejstligt Embede i den danske Folkekirke.